

FIGAN

*Vatan toprağına düşen yiğitlerin
yaslı öyküsüdür...*

ROMAN

AHMED
GÜNBAŞI
YILDIZ

Hainler

Aldığı haber, Esad Bey'i çileden çıkarmıştı... Yüzü elma elma kızarmış, kanı çekilen dudakları, harareten uçuk bir renge boyanmıştı...

Dışlerini birbirine sürttükçe, iç kamaştırıcı bir ses çıkarıyordu. Oturduğu koltuktan hışımla doğrulup, ayağa kalktı... İki elini böğrüne bastırıp, kaşlarını çattı... Bu hal, yoğun bir sinir harbinin başlangıcı sayılırdı...

Bulunduğu odanın içinde, aynı mesafeyi bitip tükenmeyen yollara benzetmişti...

Kızgın kızgın atılan adımlar, indiği yerlerde öfke dolu seslerle inlerken nefesi burun deliklerini zorluyor gibiydi...

Kunduracı Rıza diye tanınan, elli elli beş yaşlarında gösteren bu adam neye dönmüştü? O kısa çizginin üzerinde atılan oltalar beyninde dibek döverken Esad Bey'in suratına ürpererek bakıyordu.

O her zaman selamlaştığı, kunduralarını tamir edip boyadığı adam daha başka bir hüviyete bürünmüştü... İlettiği ihbardan dolayı pişmanlık duymuş gibi kızardı, sıkıldı. Canı, ceviz kabuğunun içine sıkışmış derler ya, işte öyle. Buram buram ter dökmeye başlamıştı.

Suratına bakan gözler çıldırmış olduğu hükmüne varsa mübalağa sayılmazdı. Rıza Efendi, yumuşamasını beklediği

insanı kuşkulu bakışlarla seyrederken, bu bezgin havanın bozulacağı anı sabırsızlıkla bekliyordu.

Nedense Kunduracı Rıza'nın dedikleri bir türlü olmuyordu. Esad Bey'in ökçeleri döşemelerin üzerine inip kalktıkça yüzü her geçen saniye biraz daha gerginleşen koyu ısırap çizgileriyle doluyordu. Bakışları aksettiği her noktanın üzerinde şimşek şimşek çakarken bozuk bir asapla irkilip doğruldu. Uçuk renkli dudaklar lavdan daha harareтли öfkesini daha fazla alıkoyamadan kustu:

“Namussuz herifler... Hainler!” diye kükredi.

Bu haykırış odanın duvarlarına şamar şamar indi. Belki de o genç, dinamik vücut, böylece infilak etmekten kurtulmuş oluyordu. İnfilak diyoruz, çünkü Esad Bey, az önce kurulmuş, patlama anını bekleyen bir bomba gibiydi.

Kunduracı Rıza az da olsa rahatlamışa benziyordu. Derin bir nefes alıp odanın can alıcı sessizliğini ihlal etmeye çalıştı. Esad Bey'in gözlerini izliyordu... O asık çehreli adam Kunduracı Rıza'ya bakıp sordu:

“Söyle bakalım Rıza Efendi, bu haltı ne zamandan beri yerler?”

Rıza Efendi saygıyla toparlanıp cevap verdi:

“Bilmiyorum Kadı Efendi. İlk defa görüyorum...”

“Anlatsana.”

“Sabah yakındı. Namaz için kalkmıştım. Vakit erken olmasına rağmen yatmadım. Giyinip abdestimi aldım. Hemen arkasından camiden yana yürümeye başladım. Bir de baktım, olmayacak şeyler dönüyor.”

“Seni görmediler ya?”

“Sanmam.”

“Cephane olduğundan iyice emin misin?”

“Sandık sandık Kadı Efendi. İyice görüp seyrettim.”

“Evi tanıyor olmalısın?”

“Ezberledim.”

“Pekâlâ Rıza Efendi, sen vazifeni yaptın. Bundan ötesi bize düşer. Ağzını sıkı tut, kimseye laf sızdırmamaya bak.”

“Kur’an hakkı için Kadı Efendi...”

“Gidebilirsin. Allah’a emanet ol.”

“Siz de efendim.”

Baskın

Kunduracı Rıza'nın ihbarı geniş çapta soruşturmaya yol açmıştı. İlgili makamlar meselenin üzerinde titizlikle dururken, araştırma emri Mülâzım Sadık Bey'e verilmişti. Sadık Bey, aldığı görevin ehemmiyetini idrak ediyordu. Geceyi gündüze ekleyip tebdili kıyafetle, ihbar edilen evin etrafında kuş bile uçurmadı. Zaman zaman yorgunluktan halsiz düştü, uykusuzluktan sersemlemişti. Buna rağmen, canını yüzde yüz tehlikelere hedef tutarak görevini sürdürmekten imtina etmedi.

Kumandanının önünde mukaddes kitabı, Kur'an-ı Kerim'i öperek ant içmişti.

"Hem vallahi hem billahi," demişti... "Bu baş bu vücudun üzerinden ayrılmadıkça görevimi başaracağım..."

Erzurum insafsız bir gecenin karanlık libaslarını giyinmişti. Sanki bu serhadlar şehrinin üzerine simsiyah perdeler çekilmişti...

Pencerelerden dökülen çelimsiz ışıklar da olmasa insanoğlu görme yeteneğini yitirmiş sayılırdı.

Vakit, gecenin yarıldığını işaret etmesine rağmen hâlâ bir kıpırdanış söz konusu olmuyordu. Gecenin o insan

ruhuna çöreklenen bezdirici sessizliği gittikçe artıyor, nefesler gözlerine misafir olmak isteyen uykuyu kovmak için çırpınıyordu.

Mülâzım Sadık'ın sabrı tükenmiş, müfrezesinin bıktırıcı bekleyişi heyecanı oldukça azaltmıştı.

Neden sonra cephane yüklü sanılan arabanın yanında bir gölge belirdi. Karanlığın arasında kandil gibi sallanan hayaletler ikilendi, üçlendi, az sonra da dörtlendi. Çok geçmeden arabanın üzerindeki yeşil otlar kucak kucak alınmaya başlanmıştı.

Müfrezenin yitirmek üzere olduğu heyecan insafsızca körüklenirken, parmaklar tetiklerin üzerine yüklendi. Karanlıkta parıldayan gözler Sadık Bey'in yattığı sipere çevrilmiş, emir bekliyordu.

Buldukları mevki oldukça muntazam ve emniyetliydi. Sırtını Erzurum'un amansız dağlarına yaslamış bir arazide hedefleri olan ev kendilerine kırk elli metre mesafede bulunuyordu. Yerleşme bölgesinin bitiminde olan hane, son günlerin Ermeni cephaneliği haline getirilmişti. Bu durum komitacıların sinsice bir kıpırdanışa geçmiş olduklarının en canlı örneğini teşkil ediyordu.

Gözaltında tutulan evde kör bir ışık yanıp yanıp söndü. Mülâzım Sadık Bey, bir metre ileriden ve geriden zor duyulur şekilde öfkesini boşaltmaya çalıştı:

“Hainler, yiyip içtikleriniz gözünüze dizinize dursun!”

Salih Onbaşı, Sadık Bey'in yanındaki sipere mevzilenmişti:

“Kumandanım,” diye fısıldadı.

Sanki bu hali ile sabrının tükenmiş olduğunu bildiriyordu. Mülâzım Sadık, hedefini dikkatle kontrol altında

tutararken, elini hafif bir hareketle yukarı kaldırıp dur işareti verdi.

Müfreze şaşırmişti. Arabanın üzerindeki cephane sonuna kadar taşınıp, evin içine yerleştirildiği halde Mülâzım Sadık Bey hâlâ seyirci durumundaydı.

Salih Onbaşı, taşkın bir heyecanla yeniden fısıldadı:

“Kumandanım...”

Mülâzım Sadık, arkadaşlarının endişesinden haberdardı. Ancak biliyordu ki yanlış atılan tek bir adım bile büyük felakete sebebiyet verebilirdi. Zor duyulur bir sesle müfrezeye hitap etti:

“Sakin taşkınlık yapayım diyen olmasın. Sessizce vereceğim emirleri beklemenizi istiyorum.”

Siperde yatan neferler durgunlaştı, gözaltında bulunduran evin ışıkları söndü. Hayalet gibi gözükken insanların gölgeleri silinip kayboldu.

Mülâzım Sadık Bey sakin ve sabırlıydı.

Salih Onbaşı ne yapacağını bilemiyordu. Suç bile olsa kumandanına yeniden ikazda bulunmayı vazife saymıştı. Sesi tırnağının dibine zorla döküldü, derler ya, işte öyle bir fısıltı, gecenin sessizliğine inilti gibi karışıp öldü:

“Kumandanım... Biz bu hainleri seyretmeye mi geldik, baskına mı?”

Mülâzım Sadık Bey, acı acı gülümsemişti. Elini Salih Onbaşı'nın toprağın üzerinde bekleyen elinin üzerine bıraktı ve kısık bir sesle Onbaşı'ya cevap verdi:

“Baskın için geldik Onbaşı. Yalnız şunu hiç unutma, aşırı heyecan, salim düşüncenin katilidir. Mesuliyet taşıyan insanların hareketlerinin isabetli kararlara dayanması şarttır.”

Onbaşı:

“Öyle ise, öyle ise,” diye telaşlandı.

“Seni anlıyorum Onbaşı. Hemen baskın yapmak çözüm değil. Şu anda senin düşündüğünü yapmak, karanlıkların sessizliğini kurşun sesleriyle bozmaktan ve geceye birkaç kurban bırakmaktan ileri geçmez. Senin dediğin gibi de olabilir. Ancak, dakikaların hatta saniyelerin aylardan, hatta yıllardan bile kıymetli olduğu vakitler vardır. İşte, o zaman her şey mümkün olabilir. Şu anda her şey kontrolümüz altında ve geçen vakit bizim için nöbetdir. Güneşin doğuşunu beklemeliyiz.”

Onbaşı heyecan dolu kafasını önüne eğerek kumandanını tasdik etti. Dudaklarından acı acı dökülen fısıltı, cevabı oluyordu.

“Lakin Erzurum’un güneşi geç doğar Kumandanım.”

“Doğru Onbaşı, doğru. Belki dediğin gibi geç doğar ama mutlaka doğar..”

Onbaşı hırsından ağlıyordu.

“Doğar Kumandanım, doğar,” diye sızlandı. “Ekmek yediği çanağa pisleyenlerin üzerine de yaşadıkları topraklara ihanet edenlerin üzerine de zalimin, küffarın üzerine de... Bu topraklar uğruna dini ve namusu için can veren şehitlerin mübarek kanları üzerine de doğar... Şühedânın, geride kalan yetimlerin üzerine bile doğar. Daha doğrusu, gün battığı kadar doğar Kumandanım.”

Onbaşı’nın içinden sökülen sitem dolu fısıltılar Mülâzım Sadık’ın heyecanını körüklerken, Salih Onbaşı az da olsa rahatlamışa benziyordu.

Sadık Bey, Onbaşısını kırmadan dinlemişti. Kulağı hazin hazin dökülen sözlerde, gözleri hedefinden ayrılmıyordu.

“Kumandanım, geride bir bergüzarım var. Tam iki yaşında. Anası, bir de anam...”

Mülâzım hassasiyet taşıyan bir sesle sordu:

“Onbaşı, bunları bana neden anlatıyorsun?”

“Bilmem ki Kumandanım, içimden öyle geldi işte. Silayı hatırladım galiba.”

Kumandan, acıdan dişlerini sıkı sıkı sustu. Bu sessizlik Onbaşı’yı yeniden bir şeyler sormaya zorluyor gibiydi:

“Kumandanım, sizin de geride kalan kimseniz var mı?”

Mülâzım göğüs geçirdi. Sanki acı bir son, Onbaşı Salih’e malum oluyordu.

“İkiz oğullarım var Onbaşı. Daha üç yaşındalar. Anam, babam, iki kız, üç de erkek kardeşim var.”

Onbaşı:

“İyi,” dedi ve sustu.

Köyünde bıraktığı bergüzarından, eşinden yana düşündü, hayaller kurdu... Onlarla, askere yeni geliyormuş gibi helalleşmişti. Velhasıl, ateş emrine giden zamanı öldürmek için çabaladı.

Gecenin kör karanlığı kümeslerden yükselen birkaç horoz sesiyle birlikte bozuluyordu. Bir iki bahçeden köpek sesleri gelmeye başlamıştı. Gökyüzü yavaş yavaş siyah çarşaflarını yırtarken, nemli bir sis tabakası topraktan semalara doğru süzölmeye başlamıştı. Artık ortalık ağarıyordu.

Salih Onbaşı’nın hüznünlü bakışları bir anda heyecan yuvalarına benzemişti. Bozuk bir asapla istikâmetine bakıp irkildi. Omuzlarını oynatarak üşümüşlüğünü gideriyordu. Parmağını tetiğin üzerine yükleyip, “Kumandanım,” diye fısıldadı.

Mülâzıma bakıyordu. Sadık Bey sakin bir sesle:

“Gördüm,” dedi. “Sakin emir almadan yanlış bir iş görmeye kalkışmayın. Önümüzdeki mahalle Ermenilerin toplandığı bir muhittir.”

“İlk kurşunu ben atacağım. Bu hareket, takviye kuvvetlerine ‘Gel!’ demektir.”

Cephane deposu olarak kullanılan evin içinden bir Ermeni genci çıkıp kuşkulu bakışlarla etrafı gözden geçirdi. Hemen ardından yürümeye başladı.

Mülâzımın gür sesi bayatlamış sükûneti bozdu:

“Olduğun yerde dur. Bir adım daha atarsan yersin kurşunu!”

Ermeni genç, neye uğradığını bilememişti. Olduğu yerde çivilenmiş gibi durup ellerini yukarı kaldırdı. Titriyordu. Yüzünü sesin geldiği tarafa çevirip, ürpererek baktı. Mülâzım Sadık:

“Yürü,” diye bağırdı. “Bu tarafa gel!”

Ermeni genç, Mülâzımın emrine uyup, korkak adımlarla yürümeye başlamıştı.

Mülâzım, “Kahpeler,” diye homurdandı.

Müfreze tam siper elleri tetikte kendilerine yaklaşan genci beklerken cephaneliğin içi çoktan karışmıştı. Evde bulunan beş çeteci yerlerinden fırlayıp silahlarına sarıldı. Elleri havada giden arkadaşlarına hayretle bakıyorlardı.

Evin siperden yana olan penceresinden dört silah namlusu uzandı. Bir tanesi evin giriş kapısını tutuyordu. Beklemedikleri bir şaşkınlıkla baş başa kalmışlardı. Paniğe kapılan parmaklar tetiklerin üzerine çoktan oturmuştu. Kapıda nöbet tutan arkadaşları hariç, pencereden uzanan

dört namlu ateş kusmuş, Ermeni gencini teslim götüren adımlar vazifesini yapmadan tükenmişti.

Bir nefeste olduğu yere cansız olarak serilip kalmıştı.

Mülâzım Sadık, öfkesinden dişlerini sıkıp, çetecilere yüksek bir sesle hitap etti:

“Etrafınız sarıldı. Hiçbir yere kıyılamazsınız. Teslim olun!”

İçeriden sert bir karşılık geliyordu:

“Çekilip gidin buradan, sizin yaptığınızı haneye tecavüzdür.”

Mülâzım Sadık Bey öfke doluydu. Ortalığı yırtarcasına haykırdı:

“Siz de iyi bilirsiniz ki bizler tecavülden hoşlanmayız. Aradığımız şey yoksa çeker gideriz.”

Kızgın bir ses hava boşluğunda dalgalandı durdu:

“Hayır, bu eve ancak cenazeleriniz girebilir.”

Mülâzım Sadık hiddetinden mosmor olmuştu.

“Biz sağ olarak girmesini çok iyi biliriz. Elinizden gelirse içeri almayın,” diye karşılık verdi.

Müfrezeyi birer birer gözden geçirdi.

“Onları bir müddet oyalamaya bakın. Buranın bir Ermeni mahallesi olduğunu unutmadan çarpışacaksınız. Anlıyorsunuz? Unutmayın.”

Heyecan yüklü bir ses, uzun zamandır sabırsızlıkla beklenen emri verdi:

“Ateeeeeş!”

Bir anda evin etrafı cehennem kazanı gibi kaynamaya başlamıştı. Uykuları en tatlı yerinden bölünen sakinler, pencerelerinden daralan nefeslerle bakıp bakıp perdelerin

arkasına saklanıyorlardı. Az sonra minarelerden yükselen Ezan-ı Muhammediye sedaları silah seslerine karıştı.

Müfrezenin bir kısmı evin arka kapısından yana sızıp ateş ederken geri kalanı da pencerelerden cehennem kusan kurşun seslerine karşılık vermeye başlamıştı.

Mülâzım Sadık Bey telaşlı telaşlı etrafına baktı. Salih Onbaşı bir anda sırta kadem basmıştı.

“Salih Onbaşı,” diye kekeleydi.

İşte tam o sırada pusudaki arka duvardan yana bir gölgenin savuştuğunu gördü.

Salih Onbaşı, kaşla göz arasında ateş püsküren evin kimsesiz tarafına sızmayı ustaca başarmıştı.

Duvarın dibine sokulup, etrafını iyice kontrol etti. Semtin Ermeni evlerine bakıp acı acı gülümsedi:

“Korkak herifler,” diye söylendi.

Bütün pencerelerin perdeleri bir anda kapatılmıştı. Dibinde siper aldığı duvarın üst kısmına bakıyordu. Alçak pencere işine yarayabilirdi, tedbirli bir şekilde doğrulup pencereyi kontrol etti.

Kanadın bir tanesi sonuna kadar açılmıştı.

Kaçabilmek için ayrılmış olmalı, diye düşündü.

İçeriye baktı. Boş bir oda, odanın ilerisinde kalan yarı açık kapıya ısrarla bakıyordu. Kapının aralık boşluğundan baktı. Bir namlu ucu boşlukta yarım daire çizerek görün-tüden çekilince az da olsa rahatladı.

Silahını sırtına asıp ustalıklı bir şekilde sıçradı. Korkusu yoktu, kurşun sesleri onun çitirtisini ortaya çıkarmayacak kadar şiddetliydi. Nitekim öyle de oldu. Yavaşça pencereden içeriye sarkıp, pür dikkat silahına sarıldı. Öfkesinden çatlayacak hale gelmişti.

“Namussuzlar,” diye homurdandı ve, “yemek yediği çanağa pisleyen zavallılar,” diye bitirdi.

Silah sesleri kulakların zarlarını zonklatırken, Salih Onbaşı kapının aralığından ateş eden zorbalara kızgın bakışlar gönderiyordu. Kapının önündeki nöbetçiyi aralıktan tepeden tırnağa süzerken karar anında olduğu besbelliydi.

Hepsini bir anda kurşunlasa mı, yoksa esir alıp diri diri kumandanına mı götürseydi... Kısa bir süre düşündükten sonra meseleyi karara bağlamıştı.

“Diri diri götürmeliyim,” dedi. “Ola ki lazım olurlar. Kanun önünde cezalandırılıp ibret alırlar, ekmek yedikleri çanağı hatırlayıp utanırlar da ıslâh-ı nefis olurlar..”

İşte bu noktadan hareket etmeye karar vermişti.

Siperdeki müfrezeeye takviye birliğimiz yaklaşmak üzereydi. Manzara, çetecilerin hiç de hoşuna gitmemişti. Suratlarında acıyla korkunun dekorlar çizdiği bir anda birbirlerinin yüzlerine umutsuzluk pırıltılarıyla bakıyorlardı. Tetiğin üzerindeki parmakları titrek, suratları ise oluk oluk akan ter yığınlarının buharlaştığı tencereyi andırıyordu. İçlerinden bir tanesi:

“Mahvolduk,” dedi.

Bir başkası:

“Bırakın telaşı da kurtuluş çaresi arayalım!”

Başka birisi:

“Kaçalım,” diyordu, “arka taraf selamet.”

En yaşlıları hiçbir teklife razı olmamıştı:

“Hayır,” diye kızdı. “Bunların hiçbiri kurtuluş olmaz. Her birimiz kekkik gibi teker teker avlanırsınız.”

Sakalları iyice uzamış bir delikanlı homurdandı:

“Burada bekleyip geberelim mi?”

Dökük saçlı, sarkık bıyıklı bir adam fikirlerini açıkladı:

“Bana kalırsa ölünceye kadar çarpışalım. Geride kim kalırsa cephaneliği ateşlesin.”

Bu sözler umutları temelinden sarsarken söz sahibinin bile suratındaki kanlar çekilmişti. Kapının aralığından hayal meyal gözükken bekçi yorgun bir hareketle yanlarına yaklaşıp lafa karıştı:

“En doğrusu hiç direnmeden teslim olmalı,” dedi. “Nasıl olsa bize bu cephaneleri temin eden konsolosluklar bizleri de kurtaracaktır. Aptalca kurşunlara hedef olmak gereksiz.”

Az önce teslim olmaya giden arkadaşını vuran adam kararsızdı:

“Linç ederler,” diye öfkeleni.

İhtiyar Ermeni acı acı güldü:

“Müslümanlar aman dileyene el kaldırmazlar..”

Orta yaşlı adam suratını astı, kaşlarını çattı ve amansız bir ateş yağmuruna aralıksız olarak devam etti. Anlaşılan reisleri oluyordu. Hiç kimseden itiraz sesi duyulmamıştı. Herkes peş peşe tetiklere bastı, bastı...

Salih Onbaşı daha fazla dayanamamıştı. Kapı ve pencere önlerini dikkatlice gözaltına aldıktan sonra odanın içi dolusu haykırdı:

“Bırakın elinizdeki silahları!”

Sanki, Ermenilerin ödü kopmuştu. Aynı sesin odanın içinde şimşeklenmesi, herkesi hayrete düşürmüştü.

“Kıyırdamayın, kurşunlarım. Silahlarınızı bırakıp, ellerinizi yukarı kaldırın!”

Silahlar ellerinden birer birer yere dökülmüştü. Salih Onbaşı kızgın bir sesle bağırdı:

“Şimdi uslu uslu kapıdan yana yürüyün.”

Beş Ermeni'nin korku dolu gözleri birbirini tetkik ederken, titreyen adımlarla kapıya doğru yaklaştılar. Nedense kendilerini dışarıya çıkartacak yolun bir türlü tükenmesini istemiyorlardı. Orta yaşlı, dökük saçlı çeteci göz altından arkasına baktı. Bu bakış kim bilir nereden kimin bekleneşi oluyordu. Ne var ki Salih Onbaşı yüksek heyecanın verdiği taşkınlıkla bunu düşünememişti.

İsteksiz atılan adımların Salih Onbaşı'ya az da olsa bir şeyler anlatması gerekirdi. Ne yazık ki yüreği heyecan dolu Onbaşı çetecileri teslim almaktan başka hiçbir şey düşünmemişti.

Şu anda, önündeki zorbaları Kumandanına götürmenin sevincini yudumluyordu. Duraklayan adımların sahiplerine sert bir emir verdi:

“Yürüyün!”

Çeteciler kısa bir adım daha atmışlardı. Odanın ortasındaki mazgalın kalkışı, kin dolu bir adamın Onbaşı'nın arkasından bakışı doğrusu görülmeye değerdi. Silahını ustalıklarla hedefine çevirip, tetiğe istekli bir şekilde basmıştı.

Salih Onbaşı, beklemediği bir anda sarsılır gibi oldu. İki bacağının üzerinde yay gibi gerilip, yıldırım gibi arkasına çevrildi. İşte ikinci kurşunu da bir anda yemişti. Hiç kimsenin beklemediği bir hal oluyordu. Salih Onbaşı, siperdeki Ermeni'yi şah damarından vurmuştu. Kızgın bir hareketle arkasına dönüp, önündekilere bağırdı:

“Yürüyün diyorum!”

Siperdeki Ermeni cansız olarak yere serilmişti. Bu hal artık çetecilerin ümitlerinin bitişi oluyordu. Elleri havada, yaralı Onbaşı'nın önünden dışarıya çıkıyorlardı.

Salih Onbaşı'nın suratından dökülen sıkıntı terleri yüzünde acı değil, sevinç izleri bırakıyordu. Gamze gamze, benek benek...

Kumandanını görmüştü. Arkadaşları, elleri tetikte kendisine doğru koşuyorlardı.

Ne yazık ki bacakları Salih Onbaşı'yı daha fazla taşıyamayacaktı. Tüfeğinin kabzasını yere dayayıp namluyu sıkı sıkı kavradı. Ayakta durabilmek için Allah'a yalvarıyordu.

Müfrezeler çetecileri kısı kıvrak yakalayıp götürürken, Mülâzım Sadık, dört arkadaşıyla birlikte Salih Onbaşı'nın etrafını sarmıştı.

Yakalanan Ermeniler giderken, mütemadiyen arkalarına dönüp Salih Onbaşı'ya bakıyorlardı. O, bu meraklı bakışların farkına çoktan varmıştı. Tüfeğine sıkı sıkı sarılıp yaslandı, ayakta durabilmek için dişlerini sıktı. Kumandanı, şefkat dolu bir buseyi Salih Onbaşı'nın alınına kondururken, Onbaşı, kendisine hain hain bakanlara güçlkle haykırdı:

“Boş yere dönüp arkanıza bakmayın. Hain kurşununun beni diz çöktürdüğünü göremeyeceksiniz.”

Dişlerini sıkarak güç kazanmak istiyordu. Mülâzım Sadık Bey, Onbaşı'nın alnında boncuklaşan terleri silerken hassas bir sesle hitap etti:

“Aslanım benim.”

Kumandanına karşılık olarak duygulu bir hitap hâlâ hatır soruyordu.

“Kumandanım, bana kızmadın ya...”

Mülâzım Sadık Bey'in gözleri dolu doluydu.

Hayır, der gibi kafasını salladı.

Onbaşı daha fazla direnemeyeceğini çoktan anlamıştı.

“Kumandanım,” diye fısıldadı. “Bana destek olsana. Zorbalar düştüğümü görmemeli.” Başı döndü, gözleri karardı... Mülâzım Sadık ve silah arkadaşlarından bir nefer kollarından tutup kendisine destek olurken, Salih Onbaşı belki de son sözlerini harcamaya çabalıyordu:

“Kumandanım, sakın o hain sürüsü uzaklaşınca kadar, ölsem bile beni yere bırakmayın olmaz mı? Hem dimdik durmak istiyorum, dimdik...”

Müfrezenin bir kısmı çetecileri gözden uzaklaştırırken, geride kalanlar cephaneliği kontrol altına alıyorlardı.

Salih Onbaşı, götürülen çetecilerin arkasından garip bir hissiyatla baktı, baktı, baktı... Feri kaçan gözlerini ufka çevirip baktı. Derin bir nefesle içini çekiyordu:

“Bak, bak Kumandanım, görüyor musun? Güneş doğuyor işte. Tıpkı dediğim gibi değil mi? İnançsızların ve dinsizlerin üzerine de doğuyor, ılgıt ılgıt akan şehit kanlarının üzerine de. Bak, doğuyor işte Kumandanım. Şu anda sılada hasret odu ile yananların, yetim fidanların, boynu bükük yetimlerin üzerine de doğuyor, yavuklusunu bekleyen gelinlerin, evladını bekleyen anaların üzerine de. Doğuyor işte. Kumandanım bak...”

Salih Onbaşı'nın gözlerindeki fersiz ışık son sözleriyle birlikte sönmüştü. Mülâzım Sadık, ağlamamak için çabalasa da başaramıyordu. Dudaklarını dişlerinin arasına sıkıştırıp çiğnedi. Dolan gözlerinde acı dolu yaşlar incilemişti. Salih Onbaşı'yı arkadaşları güçlkle ayakta durdurmaya çalışıyorlardı. Bu onun son vasiyeti olmuştu. Hain kurşunu ona diz çöktürmeyecekti. Mülâzım Sadık gözden ıraklaşan hainlerin arkasından nefret yüklü bir kelimeyi heceledi:

“Sen rahat uyu Onbaşı, intikamın alınacak!”

Salih Onbaşı coşkunu bir törenle toprağa vermişti. Vatanı, namusu uğruna şehit olan bu vatan evladı bundan sonra bütün Erzurumluların ve ulusunun gönlünde yaşayacaktı.

Mülâzım Sadık üzgündü, en yakın silah arkadaşını kaybetmişti. Salih Onbaşı'nın son sözleri kulaklarında çınladıkça yüreğinin kanamaması elinde değildi. İşte yine onun adı anılıyordu. Son ve en acıklı görevini yerine getirecekti, künyesini yazıyordu, buna halk dilinde “karalaması” da denilirdi. Parmakları titrerken kalem güçlüğüyle oynadı.

Siperdeki bütün konuşmaları beyin şeridinde tekrarlanırken, kalem insafsızca kâğıdın üzerine takılıp kaldı. Kâbus dolu bir uykudan uyanır gibi sıçramıştı. Önündeki kâğıda ve üzerindeki satırlara bakıp kaldı:

“İli, İlçesi, Köyü” yazabilmişti. Devam etti...

“Şerefli Müslüman Türk ailesine,

Oğlunuz Salih Onbaşı bir müsademe sonunda Hakk'ın rahmetine kavuşup, şehit mertebesine ulaşmıştır. Allah'tan geride kalanlarınıza sağlık diler, acılarınızı paylaşıyoruz...”

Mülâzım SADIK

Olay Ermeni camiasında panik doğurmuştu, başarısızlığı bir türlü kabul edemiyorlardı. Birbirlerini suçlamalar çoğalırken, gizli faaliyetleri yürütenler akın akın konsoloslukların kapılarını aşındırmayı ihmal etmiyordu.

Sanki Ermenileri kıskırtanlar onlar değillerdi. Artık orta yerde yardımcı yok gibiydi. Kafkasya'dan Doğubeya-

zıt yoluyla bu memlekete cephane sokulmasını sağlayanlar ölmüştü. Faaliyetlere adları karışan komitacılar yurtdışına kaçabilmek için konsolosluklara sığınırken, yakayı ele veren çetecilerin kurtarılmasını da talep ediyorlardı.

Ne var ki çalınan kapıların hepsi insafsızca yüzlerine kapatılıyordu.

Kovuldular, kovuldular, ama yine de o utanmayı beceremeyen suratları, ihanet dizilerine başka başka ihanetler eklemekten bir türlü imtina etmiyordu.

Bu akılsız davranışlara acımak lazımdır, böyle şüursuzca bir aptallığa gülmek...

Vatanlarını kime vermişlerdi de vatan istiyorlardı bunlar?

Bu toprakların öz sahiplerinden daha çok imtiyaz sahibi olanlar, hürriyetlerini kime kaptırmışlar ki özgürlük savaşı verdiklerini haykırıp, dünya milletlerinden yardım talebinde bulunuyorlardı?